

grens event

14 juni

Ontwerp het grensland

Wat als we de grens niet langer als het einde van het land zien, maar als het begin ervan?

Wat als we de grens wegdenken, of hem juist theateraal versterken?

Op zoek naar alternatieve impulsen voor een grensoverschrijdende samenwerking!

Kosten Event, inclusief boek Grensland|Borderland en lunch: 55 euro

Aanmelden: <http://grensevent.eventbrite.nl>

Informatie: grensevent@gmail.com

Fort Lillo (ovb)

Ontwerpers en onderzoekers presenteren aan, en discussiëren met beleidsmakers en bestuurders over de betekenis en toekomst van het grensland van Nederland-België en Nederland-Duitsland.

Ter gelegenheid van het verschijnen van het boek **Grensland|Borderland**.

Organisatie en presentatie

Mark Eker landschapsarchitectuur

Henk van Houtum (Nijmegen Centre for Border Research, RU Nijmegen)

debatleider / commentator: **Bas Heijne**, schrijver, columnist NRC en interviewer

Grensland|Borderland bevat de resultaten van ontwerpend onderzoek naar het landschap van de Nederlands-Belgische en Nederlands-Duitse grens, inclusief foto-essays door **Harry Cock** en **Paul Leclerq**. Met bijdragen van Hanco Jurgens, Martine van Kampen, Gijs Wallis de Vries, Foke de Jong, Olga Russel e.a..
ISBN 978-90-75271-54-6. 17 x 24 cm, 276 pg's. Winkelprijs € 34,90.

Mede mogelijk gemaakt door het Nederlandse Stimuleringsfonds voor Architectuur, Platform 31 / RU Nijmegen / Gemeenten Heerlen, Hengelo, Maastricht, Nijmegen / KvK Centraal Gelderland / CBK Zeeland.

Productie grensevent: Make Art Projects MAP

Wat te doen met de grens?

De grens van Nederland mag zich verheugen in nieuwe belangstelling. Soms in een sfeer van conflict en met verhitte discussies zoals bij de Hedwigepolder, soms in een sfeer van weemoed en nostalgie zoals in het VPRO programma 'De Grens' met Tommy Wieringa. Het grensland is een landschap dat tot de verbeelding spreekt, het spreekwoordelijke einde van ons land. Tot daar en niet verder.

Sinds twintig jaar geleden de oude Europese douaneposten hun functie verloren hebben grenzen een andere betekenis gekregen. En daarmee is ook het grensland zelf van karakter veranderd. Van het einde van het land naar niemandsland. De EU probeert om de landen grensoverschrijdend aan elkaar te smeden, maar dat is geen onverdeeld succes. Het einde-plangebied-denken is hardnekkig.

Wat nu als we de grens niet langer als het einde van het land zien, maar als het begin ervan? Die vraag vormde het uitgangspunt van de studie Grenslandschap en het Onderzoeksprogramma 'De Grens als Vertrekpunt'. De resultaten van de rijke opbrengst hiervan worden gepresenteerd en besproken op dit GrensEvent, waar ook het boek **Grensland|Borderland** (Blauwdruk, Wageningen) z'n premiere beleeft.

Het Event vindt plaats in Fort Lillo (ovb), op steenworp afstand van de grens. Niet voor niets, want van het gehele internationale grensland heeft Zeeuws Vlaanderen de scherpste grens tussen dicht- en dunbevolkt, tussen dicht en open landschap, en in dit waterrijk is de nationale grens één van vele grenzen. En hoewel geen taalgrens, is de grens hier wellicht meer cultuurgrens dan elders. Daar komt bij dat de Hedwige een 'Borderscape' van de eerste orde is, die veel meer zou kunnen zijn dan compensatienatuur: een sublieme kans voor innovatie in grensoverschrijdend denken, plannen en ontwerpen.

grens event

Tijdens een intensieve dag gaan we de dialoog aan met grensbeleidsmakers en bestuurders. Omdat we denken dat ontwerp en verbeelding effectieve aanjagers kunnen zijn van werkelijke - en werkende! - innovaties in het grenslandschap en het grenslandschapsbeleid. Voor de Hedwige en omgeving worden ontwerpen getoond die voor dit GrensEvent worden gemaakt. Het zijn mogelijke uitwerkingen van karikatuurale scenario's uit 'Grenslandschap'. H+N+S Landschapsarchitecten ontwerpt met Patrick Meire vanuit het scenario Gemeenschap (de grens radicaal wegdenken). Een Vlaams team en een Nederlands team ontwerpen ieder expliciet vanuit het scenario Verlangen (de grens op een theatrale manier versterken). We mengen ons niet in discussies over het wel of niet ontpolderen, hebben geen banden met belangenorganisaties, noch vertolken we hun standpunten. Doel is te laten zien hoe de rijkdom aan grenslandschappen en de verschillen langs (en over) de grens geadresseerd kunnen worden en als alternatieve impulsen kunnen dienen voor grensoverschrijdende samenwerking. Hoe verschillen gevierd kunnen worden en vertaald in innovatieve perspectieven voor grenzeloze regionale landschappen. Of juist uitvergroet tot weerbarstige landschappen vol contrast en grensvormen. Het Event wordt voor ons een succes als we verbinding weten te maken tussen de ontwerpende en onderzoekende discipline aan de ene kant en grensbeleidsmakers en - bestuurders aan de andere kant. En tussen de ontwerpers, beleidsmakers en bestuurders aan weerszijden van de grens. We willen de tijd nemen voor reflectie op het werk door sleutelfiguren uit de dagelijkse grensoverschrijdende praktijk. Op de inhoud en de (on)mogelijkheden van 'Grenslandschap' voor Europa, het Rijk, de Regio, de Provincie. Biedt deze manier van kijken en werken bruikbare, nieuwe kansen? Kortom, ontwerp het Grensland!

programma 14 juni (ovb)

10.00 **Aanvang en welkom door dagvoorzitter**

10.15 **Lezing Henk van Houtum**

De grens als constructie. Over insluiten en uitsluiten, identificatie, onbewuste vanzelfsprekendheden en morele geografie.

10.45 **Lezing Mark Eker**

De resultaten van de studie Grenslandschap, toegespitst op de ontdekkingen in het gehele NL-BE, NL-D grensland en de meerwaarde van de verbeelding.

11.15 **Spreekster (ntb) over de waarde van ontwerp en onderzoek**

plenair: reacties en reflecties onder leiding dagvoorzitter - 30 min

12.00 **Reflecties op studie (door ntb beleidsmaker / bestuurder)**

Reflectie op studie en de mogelijkheden ervan in de grensoverschrijdende praktijk.

plenair: reacties en reflecties onder leiding van dagvoorzitter - 15 min

12.30 **Lunch**

14.00 **'De Grens als Vertrekpunt'**

Presentaties postdoc- en promotieonderzoeken RU Nijmegen

Mariska van der Giessen: 'Back to basics? Samenwerking aan de Nederlands-Duitse grens, van lokaal initiatief naar Europees programma.

Joren Jacobs: Tussen EUtopie en Werkelijkheid - hoe grensoverschrijdende ruimtelijke planning juist grenzen bevestigt.

Krisztina Varro: 'Culturele samenwerking in de Euregio Maas-Rijn - 'Themapark Europa' of (ook) échte proeftuin?

reacties en reflecties door twee bestuurders - 15 min

15.00 **Pauze**

15.15 **Concrete ontwerpen voor het grenslandschap**

Drie maal ontwerpend onderzoek Hedwigepolder door:

H+N+S landschapsarchitecten (J. Hoekstra, P. Meire)

Hein van Lieshout, Stijn de Weerd

LAMA landscape architects (Claire Laeremans, Jorrit Braaksma)

plenair: reacties en reflecties onder leiding van dagvoorzitter - 15 min

16.15 **'Van ontwerp en onderzoek naar beleid'**

debat van de 'verzamelde sprekers' met special guests

17.00 **Afsluiting en borrel**